

PARTENERIAT EDUCATIV

Varvara POPOVICI

Procesul educațional este, după cum se știe, un act de socializare finalizat prin forme organizaționale și instituționale multiple, prin programe coerente, emanate ca structuri specializate, în beneficiul cultural al unui public țintă. Pornind de la acest adevăr, Muzeul de Științele Naturii Prahova, la capătul unor eforturi susținute, a stabilit, începând cu anul școlar 2002/2003 un parteneriat cu unitățile preșcolare și școlare (gimnazii, licee) din municipiu și județ, în sprijinul reformei în educație, adresat, deopotrivă, elevilor și cadrelor didactice, cu intenția de a promova pe termen lung un cadru de stabilitate, într-o coeziune și stimulare a eforturilor comune pentru îndeplinirea unor inițiative interactive. Un rol decisiv în derularea acestui parteneriat îl are Inspectoratul Școlar Județean Prahova, care acordă tot sprijinul demersului asociativ.

Acum, în al treilea an al desfășurării protocolului, în ciuda unor ezitări inerente debutului, putem afirma că succesul parteneriatului este asigurat de menținerea cadrului de organizare (contractul cu unități școlare, calendarul de lucru, planificări concrete de activități, respectarea riguroasă a termenelor, responsabilități de ambele părți), dar mai ales de conținuturile și metodologiile elaborate pentru a duce, în unele împrejurări, școala ... în afara sălii de clasă!

E de la sine înțeles că protocolul permite oportunități referitoare atât la procesul instructiv propriu-zis, cât și la activitatea extracurriculară, contribuind astfel la o mai mare eficiență a predării disciplinelor din ariile „Științe” (cu deosebire a științelor naturii), „Om și societate” sau

„Consiliere”, la educația profesional-științifică a tinerilor sau la perfecționarea educatorilor.

Spațiul nu ne permite să menționăm varietatea acțiunilor organizate în această perioadă, de aceea ne vom rezuma la acelea pe care le considerăm inițiative alternative ale modernizării educaționale. În acest scop, muzeul urmărește în permanență utilizarea propriilor competențe materiale și umane în vederea completării cunoștințelor elevilor prin activități extrașcolare cu un larg evantai educativ: orientarea lor spre mijloace de investigare a fenomenelor și proceselor desfășurate în natură, documentarea în domeniul științelor naturii, studiarea lucrărilor de specialitate din bibliotecă, a materialelor pe internet, participarea la excursii, vizite, expoziții, dezbateri, cercuri școlare, lecții în muzeu ș.a. Numeroși elevi și cadre didactice, nu de puține ori cu interesante comunicări științifice, au fost prezenți la Simpozioanele „Creație – Evoluție”, au vizitat expozițiile temporare „Colecția antropologică Francisc Rainer”, „Piatră, energie, sănătate”, „Reptile vii”, „Apa esența vieții”, „Păsări de curte – rase pure”, „Miracolul Nordului”, „Reciful coralier”, „Rolul siliciului în viața omului”, „Ciuperci comestibile, toxice și otrăvitoare”, „Materiale și forme”, „Artropodele, cei mai vechi locuitori ai planetei Pământ”, ei provoacă observații și experimente de extindere a curriculum-ului sau opționale, efectuează lucrări practice sau vizionează filme didactice, însoțite de utile dezbateri, conduse de cadre didactice și specialiști ai muzeului, decisive pentru dezvoltarea gândirii elevului, a înclinațiilor lui pentru cercetarea științifică, a spiritului său de creație.

Ca partener în cadrul larg al competențelor de învățare, muzeul își valorifică potențialul științific-formativ fie prin ofertă directă, provocată, fie prin răspunsuri prompte la solicitările școlilor. În acest spirit, lecțiile în muzeu din aria curriculară a științelor îmbină metodologii tradiționale sau moderne proprii sălii de clasă ori laboratorului școlar cu specificul muzeului, revelat în aspectul experimental-demonstrativ. Un subiect propus – „Organele de simț la om” – a surprins prin tratare originală, incitantă, prin implicarea subiecților responsabili (specialiști ai muzeului, elevi și cadre didactice de biologie din Liceul „Al. I. Cuza” Ploiești), standardele de performanță ale lecției fiind subliniate de elevii înșiși, care își exprimau convingerea că lecția i-a ajutat să perceapă din altă perspectivă viața, să le dezvolte capacitatea de a stabili relații de tip cauză-efect, de a căuta sau de a lămurii mistere. Lecția în muzeu, pe lângă faptul că îl scoate pe elev din stereotipia clasei, confirmă deziderate comune prin prelegeri atrăgătoare, material auxiliar bogat, observarea la microscop, noutăți în domenii, transferul competențelor generale, teoretice, într-un instrumentar adecvat datelor din premisa didactică.

Obiectivele și conținuturile necesare realizării unor proiecte din domeniul științelor naturii cu clasele de preșcolari și școlari au nevoie de un sistem de realizare operațional. A devenit o tradiție ca unele activități ale cercurilor școlare să se desfășoare în muzeu, punându-se accent pe informarea asupra unor noi ipoteze privind geneza universului, a vieții, evoluția primatelor, ocrotirea mediului ș.a. Unele catedre derulează proiectul opțional „Educația pentru mediul înconjurător”, în parteneriat cu muzeul, având finalitate practică – acțiuni de colectare de materiale reciclabile sau antrenarea elevilor în elaborarea lucrării „Influența agenților

poluanți asupra principalelor procese fiziologice ale plantelor, în principal asupra fotosintezei”, implicarea lor colectivă/individuală în procesul de ecologizare la nivelul municipiului. Faptul că peisajul școlar câștigă în diversitate este dovedit de înființarea centrului de excelență pentru copiii dotați, o ofertă reală, concentrată pe modalități alternative destinate timpului liber. Muzeul sprijină, în acest nou cadru, stimularea cunoașterii, încurajarea talentelor, a performanțelor, a inițierii în strategii aplicative. În perspectivă, un alt proiect stă în fața noastră: organizarea unor tabere școlare de cercetare și creație cu clasele de excelență la Cheia, Sinaia și Bușteni, ca modalitate de consolidare a formării continue.

Transpunerea în practică a programelor configurate de parteneriatul muzeu-școală prin mobilizarea resurselor reciproce aduce frecvent în modulele de colaborare activitatea cercului pedagogic al cadrelor didactice (diriginți, învățători, profesori de biologie, chimie etc.) în locația muzeului, ca mijloc neconvențional al perfecționării profesionale. Unul din cercurile profesorilor de chimie din Liceul Teoretic „Brâncoveanu” din Urlați, cu tema „Deschiderea orizontului elevului spre educația integrală din perspectivă multi și interculturală” a dezbătut referate și demonstrații susținute de profesori de specialitate și muzeografi, materiale ilustrative, bareme de examen, modele de itemi aplicați în testarea elevilor ș.a., apreciindu-se că o nouă provocare este lansată educației, în general, educației științifice, în special, în așa fel încât procesul instructiv să fie orientat spre găsirea unor căi reale de implicare practică a școlarii în căutarea, procesarea și structurarea individuală a informației, modelul german sau japonez fiind adesea invocat drept exemplu pentru o necesară restructurare a instruirii de perspectivă.

Pentru implementarea acestor proiecte, Muzeul Județean de Științele Naturii Prahova propune școlilor la începutul fiecărui an de învățământ o ofertă generală de programe flexibile în configurație partenerială, cu zone variate de interes, pentru a sprijini prin forme și metodologii conceptuale sau practice educația tinerilor: vizite (la Muzeul Omului din Ploiești, Muzeul Sării – Slănic, Muzeul „Cultura Prunului” – Vălenii de Munte, Muzeul Rezervației Bucegi – Sinaia, Muzeul Văii Superioare a Teleajenului – Cheia), excursii la obiective bioturistice, sesiuni de comunicări științifice ale elevilor și cadrelor didactice, cursuri tematice, expoziții permanente și temporare, cabinete, materiale auxiliare, casete video și audio, filme educativ-științifice, consultanță și asistență de specialitate, modernizarea lecțiilor de biologie, educație ecologică, protecția mediului, religie, dirigenție etc. Specialiștii muzeului elaborează în acest scop tematici corespunzătoare sub forma intențiilor explicite, puse la dispoziția conducătorilor de școli, profesorilor, consilierilor, diriginților, învățătorilor și educatoarelor, după cum aceștia, la rândul lor, solicită diferite teme, cuprinse într-o programare riguroasă, devenită suportul-cadru de consens.

Nevoia de a înțelege convergența acțiunilor educaționale în acest parteneriat ne-a determinat să inițiem un studiu constatativ – ameliorativ în rândul elevilor de liceu și gimnaziu, pe un eșantion de investigație alcătuit din 12 unități școlare (200 de elevi), pe baza unui chestionar de opinie având ca obiectiv principal analiza factorilor motivaționali, individual sau de grup, care îi determină pe elevi „să caute” Muzeul de Științele Naturii sau dimpotrivă, „să-l ignore”. Răspunsurile date de subiecți sunt în curs de interpretare dar se poate observa încă din primele etape ale analizei că motivația integrării în viața muzeului se bazează pe cel puțin 4 factori: 1. interesul pentru un anumit domeniu de cunoaștere sau tipuri de activități; 2. conștiința utilității; 3. evadarea dintr-un anumit mediu de învățare (tradițional); 4. modalitate de ocupare a timpului liber.

E de la sine înțeles că, muzeul nu-și arogă rolul de a se substitui funcției de instruire particulară școlii, ci numai își asumă o misiune nobilă, de complementaritate, directă, pentru a contribui prin profesionalism și pasiune la educația generației tinere, tot așa cum își valorifică patrimoniul, propria tradiție, autoritatea științifică în scopul evoluției culturale a oricărei alte categorii demografice.

MUZEUL JUDEȚEAN DE ȘTIINȚELE NATURII PRAHOVA

CHESTIONAR PENTRU ELEVI

CLASA
PROFILUL
VÂRSTA
B/F

1. Știi că în municipiul Ploiești este un muzeu de științele naturii, în clădirea Palatului Culturii?   DA?   NU?

2. Dacă ai răspuns DA, de câte ori l-ai vizitat?

a. Niciodată ?   b. O singură dată ?   c. De mai multe ori?   d. Din obligație?
e. De bunăvoie?

3. Cum ai ajuns în muzeu?

- a. Cu clasa? b. Cu familia? c. Cu prietenii? d. Singur? e. Din obligație?
f. De bunăvoie ?

4. Consideri că între Muzeul Județean de Științele Naturii Prahova și școala ta există/ poate exista o relație avantajoasă pentru:

- a. Pregătirea ta școlară b. Interesul personal de perspectivă c. Interesul cultural-educativ d. Ocuparea timpului liber

5. Indică, dintre activitățile de mai jos, pe acelea la care ai dori să participi în cadrul muzeului:

- VIZITAREA SECȚIILOR
ÎNTÂLNIRI CU SPECIALIȘTI
SESIUNI DE COMUNICĂRI
LECȚII ÎN MUZEU
EXCURSII
STUDIU DE SPECIALITATE
EXPOZIȚII OCAZIONALE
CONSULTAȚII PENTRU TESTE/EXAMENE
INTERNET
ALTE ACTIVITĂȚI. CARE?
NU MĂ INTERESEAZĂ

6. Apreciezi că Muzeul Județean de Științele Naturii Prahova ar putea fi prezent în școala ta /clasa ta pentru a-ți completa cunoștințele din aria curriculară „Științe. Om și societate” prin:

- EXPOZIȚII TEMATICE
FILME ȘTIINȚIFICO-DIDACTICE
EXPUNERI/CABINETE DE CONSULTAȚII
MATERIALE AUXILIARE PROCESULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT
ALTE MODALITĂȚI. CARE?
NU MĂ INTERESEAZĂ

7. Menționează domenii ale educației sau din cele ale științelor naturii (biologie, ecologie, protecția mediului ș.a.) care crezi că ți-ar putea stârni interesul:

---

8. Adresează întrebări la care vrei să primești răspunsuri din partea muzeului!

Îți mulțumim pentru receptivitate!